

РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН
Камско-Устьинский
муниципальный район
Исполнительный комитет
Клянчевского
сельского поселения

Камско-Устьинский район,
с. Клянчево, 422836
тел./факс 8(84377)33-4-31
ОГРН 1061672017990
ИНН/КПП 1622004620/162201001

ТАТАРСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫ
Кама Тамагы
муниципаль
районының
Келәнче
авыл жирлеге
Башкарма комитеты
Кама Тамагы районы,
Келәнче авылы, 422836
тел./факс 8(84377)33-4-31
ОГРН 1061672017990
ИНН/КПП 1622004620/162201001

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

2024 елның 30 октябре

КАРАР

№17

2025-2030 елларга Кама Тамагы муниципаль
районының Келәнче авыл жирлеге территориясендә
«Төзекләндерү, энергетика нәтижәлелеген
һәм юл куркынычсызылыгын арттыру»
муниципаль программасын раслау турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми
принциплары турында» . 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы
Федераль закон нигезендә, «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль
районының Келәнче авыл жирлеге Советы карары белән расланган Татарстан
Республикасы Кама Тамагы муниципаль районаны Келәнче авыл жирлеге Торак
фондын, территориясен тышкы төзекләндерү һәм карап тоту кагыйдәләр»,
энергияне сак тоту һәм энергетика Россия Федерациясенең аерым закон
актларына үзгәрешләр керту турында ", Россия Федерациясендә энергияне сак
totu һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру турында һәм Россия
Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр керту хакында "Федераль
законны,"Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге
турында һәм аерым закон актларына үзгәрешләр керту хакында" 08.11.2007
елты 257-ФЗ номерлы Федераль законны гамәлгә ашыруга юнәлдерелгән
Россия Федерациясендә энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәлелеген
арттыру чаралары планы Россия Федерациясе актлары, «Юл хәрәкәте иминлеге
турында» 1995 елның 10 декабрендәге 196-ФЗ номерлы Федераль законы
белән

карап бирәм:

1. «2025-2030 еллар чорына Келәнче авыл жирлеге территориясендә
энергетика нәтижәлелеген, юл куркынычсызылыгын яхшырту» муниципаль
максатчан программасын расларга.

2. Программаны финанслау, 2025 елдан башлап, Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Келәнче авыл жирлегенең муниципаль бюджетында каралган акчалар чикләрендә тиешле финанс елына гамәлгә ашырырга.

3. Элеге карап халыкка игълан ителергә тиеш.

4. Элеге каарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемдә калдырам.

Келәнче авыл жирлеге башкарма
комитеты житәкчесе

Д.А.Кадыров.

2025-2030 елларга «Кама Тамагы муниципаль
районының Келәнче авыл жирлеге территориясендә
«Төзекләндөрү, энергетика нәтижәлелеген һәм юл
куркынычсызлыгын арттыру» муниципаль максатчан
программасы»

Муниципаль максатчан программа паспорты

2025-2030 елларга «Кама Тамагы муниципаль районның Келәнче авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү, энергетик нәтижәлелекне һәм юл куркынычсызлыгын арттыру»

Программа атамасы	"Кама Тамагы муниципаль районның Келәнче авыл жирлеге территориясендә 2025-2030 елларга төзекләндерү, энергетика нәтижәлелеген һәм юл куркынычсызлыгын арттыру" (алга таба текстта - Программа)
Программаны эшләү өчен нигез	«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында " 2003 елның 6 сентябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон; "Энергияне сак тоту турында һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру хакында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр керту турында"2009 елның 23 ноябрендәге 261-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясендә энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру буенча "энергияне сак тоту турында һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру турында һәм аерым закон актларына үзгәрешләр керту хакында"Федераль законны гамәлгә ашыруга юнәлдерелгән чаралар планы Россия Федерациясе актлары»,»юл хәрәкәте иминлеге турында"1995елның 10 декабрендәге 196-ФЗ номерлы Федераль законы, «Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәnlеге турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр керту хакында» 2007 елның 8 ноябрендәге 257-ФЗ номерлы Федераль закон
Программа житәкчесе	Кама Тамагы муниципаль районның Келәнче авыл жирлеге башкарма комитеты
Программаны төп эшләүче	Кама Тамагы муниципаль районның Келәнче авыл жирлеге башкарма комитеты
Программаның максатлары	<p>Кама Тамагы муниципаль районның Келәнче авыл жирлеге территориясендә тәртипне, архитектура-сәнгать бизәлешен һәм санитария торышын саклау, комплекслы төзекләндерү системасын камилләштерү». Бистә халкының ялы һәм эшчәnlеге өчен уңайлы шартлар тудыру.</p> <p>Урамнарны яктырту, чөлтәрләрне һәм яктырту приборларын модернизацияләү исәбенә урамнарны яктырту приборлары ярдәмендә электр энергиясен куллануны киметү; урамнарны яктырту сыйфатын яхшырту; мемориалны карап тоту, гражданнарның яшәү</p>

	<p>шартларын яхшырту; урамнарының норматив һәм югары нәтижәле торышына китерү, урамнары яктырту чөлтәрләренең ышанычлылыгын һәм озын гомерлелеген арттыру, поселокны тышкы яктыртуның эстетик төрен булдыру, юл хәрәкәте иминлеген булдыру, юл хәрәкәтендә катнашучыларны кисәтү, юл-транспорт травматизмын булдырмау;</p> <p>Төзекләндөрү объектларын паспортлаштыруны тәэммин итү.</p>
Программаның бурычлары	<ul style="list-style-type: none"> - территорияләрне карап тотуның бердәм тәртибен билгеләү; - физик һәм юридик затлар территорияләрен төзекләндөрү чараларын гамәлгә ашыруга жәлеп итү һәм аларның чисталық һәм тәртип саклаган өчен жаваплылыгын арттыру; - территорияләрдән файдалануны, аларны саклауны һәм төзекләндөрүне контролльдә тотуны көчәйтү, <p>авыл жирлеген урамнарда яктырту торышын яхшыртырга;</p> <p>челтәр эшненең ышанычлылыгын һәм озак булуын арттырырга;</p> <p>электр энергиясен экономияләү һәм эксплуатация чыгымнарын киметү исәбенә бюджет чыгымнарын киметергә;</p> <p>гражданнарның яшәү шартларын яхшыртырга;</p> <p>Юл хәрәкәте куркынычсызлыгын арттырырга</p> <p>Юл-транспорт иминлеген арттырырга</p> <p>авыл жирлеге юлларында балаларның имгәнүләрен булдырмау;</p> <p>автомобиль юлларында чокырлыкларны һәм башка житешсезлекләрне бетерү юлы белән урам-юл чөлтәрендә хәрәкәт итүнен куркынычсыз шартларын тәэммин итү,</p> <p>авыл жирлеген төзекләндөрү дәрәҗәсен күтәрү;</p> <p>район территориясендә төзекләндөрү объектын тулысынча паспортлаштыруны үткәрү.</p>
Программаны тормышка ашыру сроклары	2025-2030 еллар
Программаның	Автомобиль юлларын һәм инженерлык корылмаларын

чаралары исемлеге	<p>тоту. Юлларны, кюветларны, жәяулеләр өчен юлларны, күперләрне, тротуарларны төзекләндеру.</p> <p>торак пунктлар урамнарын яктырту;</p> <p>Жирлекнәң торак пунктларын яшелләндерү һәм яшел утыртмаларны карау, агач һәм куаклар утырту, агарту, яшел үсентеләр утырту, палисадникларда, клумбаларда чәçекләр утырту;</p> <p>Жирләү урыннарын оештыру һәм карап тоту;</p> <p>Санап алымаган чуплекләрне бетерү, территорияне чүп-чардан, пычрактан чистарту, торак пунктлар урамнарын кардан чистарту, чүп-чар чыгару;</p> <p>Яңғын сұндеру сулықларына килү юлларын яңартырга; халықның күпләп ял итү урыннарын төзекләндерү;</p> <p>Ишегалды территорияләрен төзекләндерү дәрәжәсен күтәрү; торак йортларга якын килү һәм килү юлларын яхшырту;</p> <p>Бөек Ватан сугышында катнашучыларга һәйкәлләр һәм обелисклар реконструкцияләү һәм ремонтлау, балалар һәм спорт мәйданчыкларын төзекләндерү;</p> <p>-бәйрәм бизәлеше өчен урамнары, баннерларны яктырту өчен бизәнү һәм иллюминацияләр;</p> <p>Су белән тәэммин итү;</p> <p>Районның торак пунктларында төзекләндерү объектларын паспортлаштыруны тәэммин итү.</p>
Башкаручылар Программаның төп чаralарын	<ul style="list-style-type: none"> - Кама Тамагы муниципаль районның Келәнче авыл жирлеге башкарма комитеты»; - предприятиеләр һәм оешмалар житәкчеләре (килешу буенча); - ТИҮ рәисләре (килешу буенча).
Программаны финанслау күләмнәре һәм чыганаклары	<p>Программаны тормышка ашыру өчен финанслауның гомуми күләме 6107,75 мең сум тәшкил итә, шул исәптән еллар буенча:</p> <p>2025 ел - 1287,30 мең сум</p> <p>2026 ел - 1310,50 мең сум</p> <p>2027 ел- 1352,00 мең сум</p> <p>2028 ел - 1392,56 мең сум</p> <p>2029 ел - 1434,34 мең сум</p> <p>2030 ел - 1477,37 мең сум</p> <p>Искәрмә: Программаны финанслау күләме фаразланган характерга ия һәм тиешле дәрәжәдәге бюджетларны тиешле елга булдыруны исәпкә алыш, шулай ук республика һәм район бюджетыннан чаralарны уртак финанслауга акчалар бүлеп бируге исәпкә алыш</p>
Программаның	<ul style="list-style-type: none"> - Программаның гомуми житәкчелеген һәм аны гамәлгә ашыруның барышын күзәтүне Программа житәкчесе

<p>үтәлешен күзәту һәм идарә итүне оештыру системасы</p>	<p>башкара. Программа житәкчесе ел саен Программаның чираттагы календарь елына беренче чираттагы чарапарын төгәлләштерә һәм алдагы елга чарапар исемлеген проекттый.</p> <p>Программаны гамәлгә ашыруның барышын тикшереп тору Программаның чарапарын башкаручыларның гамәлләренә еллык мониторинг ясау системасыннан гыйбарәт.</p>
--	---

1. Проблеманың эчтәлеге һәм кирәклеген нигезләү аны программа методлары белән хәл иту

Әлеге Программа торак пунктларын төзекләндерү, яшелләндерү, санитария торышын яхшырту һәм архитектура-сәнгать бизәлеше чарапарын гамәлгә ашыру өчен төп чара булып тора, хәзерге авыл жирлеген тормыш белән тәэммин итү системасы халық өчен кирәkle булган күп кенә үзара ярдәмчеләрдән тора. Аның урам утларын яктырту шундый ярдәмче булып тора.

Кагыйдә буларак, яшәүчегә аның конкрет яшәү зонасының яшәү һәм куркынычсызлык өчен нормаль шартлар белән тәэммин ителүе мөһим. Энергия чығанакларына чыгымнарның туктаусыз үсүе урам яктырту чөлтәрләрен эксплуатацияләгәндә чыгымнарны шактый киметергә һәм энергияне сак тотуны экономияле нәтижәле режимда тәэммин итәргә мөмкинлек бирә торган урамнарны яктыртуны реконструкцияләү буенча нәтижәле чарапар үткәрү зарурлыгын арттыра. Энергия саклаучы жиһазларны куллану сизелерлек икътисади нәтижә бирәчәк.

Урам чөлтәре транспорт инфраструктурасының мөһим өлеше булып тора. Урамнарны яктырту, шәһәрнең төп урамнарында һәм квартал эчендәге территорияләрендә яктырткычларны һәм тышкы яктырту линияләрен альштыру юл хәрәкәте куркынычсызлыгын арттырырга мөмкинлек бирәчәк.

Яктырту жайланмасын нәтижәле эксплуатацияләү электр энергиясен экономияләү һәм эксплуатация чыгымнарын киметү исәбенә бюджет чыгымнарын киметергә, чөлтәрләр эшенең ышанычлылыгын һәм озакка сузылуын арттырырга, гражданнарның яшәү шартларын яхшыртырга мөмкинлек бирәчәк.

Кама Тамагы муниципаль районның Келәнче авыл жирлеген төзекләндерү проблемаларын хәл итүгә программалы-максатчан якын килү кирәк, чөнки Кама Тамагы муниципаль районның Келәнче авыл жирлеген төзекләндерүнен комплекслы төзелеш системасыннан башка бистә халкының эшчәнлеге һәм ялы өчен уңайлы шартлар тәэммин итүдә нинди дә булса мөһим нәтижәләргә ирешү мөмкин түгел. Администрация һәм предприятиеләр, учреждениеләр, ТИҮ рәисләре, поселокның тормышын тәэммин итүче һәм төзекләндерү белән шөгыльләнүче халық гамәлләренең төгәл килешенүе мөһим. Кама Тамагы муниципаль районның Келәнче авыл жирлеген төзекләндерү перспективасын билгеләү куелган бурычларны хәл итүгә акчалар

тупларга мөмкинлек бирәчәк, аерым төзекләндерү элементларын агымдагы ремонтлауга акча тотмаска ярдәм итәчәк.

Программаны финанс белән тәэмин итү Кама Тамагы муниципаль районның Келәнче авыл жирлеге бюджеты исәбеннән гамәлгә ашырыла».

2. Программаның төп максатлары, бурычлары, гамәлгә ашыру сроклары.

Программаның максатлары һәм бурычлары түбәндәгеләр:

-Кама Тамагы муниципаль районның Келәнче авыл жирлеге территориясендә тәртип, төзекләндерү, архитектура-сәнгать бизәлеше һәм санитария торышын тоту чараларын гамәлгә ашыру;

- халыкның яшәү өчен уңайлы мохит булдыру;

- ишегалды территорияләрен төзекләндерү дәрәҗәсен күтәрү, торак йортларга якын килү һәм килү юлларын яхшырту;

- территорияләрне карап тотуның бердәм тәртибен билгеләү;

-күмү урыннарын карап тоту;

- физик һәм юридик затлар территорияләрен төзекләндерү чараларын гамәлгә ашыруға жәлеп итү һәм аларның чисталық һәм тәртип саклаган өчен жаваплылығын арттыру;

- ишегалды, квартал эчендәге машина юлларын норматив таләпләрне тәэмин итәргә мөмкинлек бирә торган дәрәҗәгә кадәр торғызу һәм транспорт-эксплуатацияләү торышын күтәрү;

- кече архитектура формалары белән яңа хужалык, балалар һәм спорт мәйданчыклары булдыру һәм булганнынарын төзекләндерү.

- юлларны яктыртуны төзекләндерү һәм торғызу;

- чeltәрләрне һәм яктырту приборларын модернизацияләү исәбенә электр энергиясен урам яктырту приборлары ярдәмендә куллануны киметү;

- урамнарны яктыртуның сыйфатын яхшырту;

- гражданинарның яшәү шартларын һәм уңайлылығын яхшырту;

- урамнарны яктыртуны норматив һәм югары нәтижәле хәлгә китерү;

- урам яктырту чeltәрләренең ышанычлылығын һәм озын гомерлелеген арттыру;

- авыл жирлеген тышкы яктыртуның эстетик төрен булдыру;

- юл хәрәкәте иминлеген арттыру;

- авыл жирлеген төзекләндерү дәрәҗәсен күтәрү;

- бистәнең дәрәҗәсе кимү.

Юл хәрәкәте иминлеге планында Программаны гамәлгә ашыруның нигезе юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү буенча куелган максатларга ирешүне тәэмин итүнең хокукый, оештыру, финанс һәм башка төрләрен булдыру, авыл жирлеге территориясендә юл-транспорт һәлакәтләрен шактый қыскарту булырга тиеш.

Программаны гамәлгә ашыру сроклары - 2025-2030 еллар.

3. Программа чаралары системасы

Программа-максатчан чараларга түбәндәгеләр керә:

- территорияне жыештыру, территорияне чүп-чардан, пычрактан, кардан даими чистартуны, чүп-чарны чыгаруны, яшел утыртмаларны карауны да кертеп;

- тышкы төзекләндерү әлементларының әчтәлеге;
- яңа жайламалар урнаштыру һәм ТБО мәйданчыкларын ремонтлау;
- контейнерлар һәм бункерлар сатып алу;
- жирләу урыннарын төзекләндерү;
- муниципаль берәмлек территориясен яшелләндерү;
- юлларны карап тоту һәм эксплуатацияләү;
- энергетика нәтижәлелеген арттыру;
- авыл жирлеке урамнарын яктырту жайламасын урнаштыру.
- урамнар һәм автобуслар маршрутлары булган урамнарда дежур яктырту оештыру планлаштырыла.
- икенче дәрәҗәдәге урамнарда яктылык ясарга,
- электр калканнарын ремонтларга,
- ут баганаларын альштырырга һәм ремонтларга,
- куптарифлы счетчиклар билгеләргә.
- балалар травматизмын кисәтергә.
- жирлекнең юл чөлтәрен оештыруны камилләштерү.
- Программаны финанслау күләмен билгеләү һәм раслау;
- программаны гамәлгә ашыру хисабын, мәгълүмати-аналитик материалларны әзерләү;
- Программа бурычларын һәм максатларын яктыртуга, Программаны гамәлгә ашыруның барышы турында халыкка житкерүне оештыру.

Программаны гамәлгә ашыру нәтижәсендә Кама Тамагы муниципаль районның Келәнче авыл жирлеке территориясендә халыкның ялы һәм эшләве өчен уңайлы шартлар тудыру көтөлә.

Программаның нәтижәлелеге түбәндәгө күрсәткечләр буенча бәяләнә:

- муниципаль берәмлек халкын төзекләндерү эшләренә жәлеп итү проценты;
- жирлек предприятиеләрен һәм оешмаларын төзекләндерү эшләренә жәлеп итү проценты;
- жирлекне һәм предприятиеләрне - инженерлык чөлтәрләре хужаларын төзекләндөрүне тәэммин итүче предприятиеләрнең үзара эшчәнлек дәрәҗәсе;
- муниципаль берәмлекнең төзеклеге дәрәҗәсе (авыл жирлекен яхшыртылган өслекле автомобиль юллары, тышкы яктырту чөлтәрләре, яшел утыртмалар, балалар өчен уен мәйданчыклары булган автомобиль юллары белән тәэммин итү).

4. Программа чараларын ресурслары белән тәэммин итү

Программа чараларын финанслау муниципаль бюджет акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла. 2025-2030 елларда планлаштырыла торган чыгымнарның гомуми суммасы – 8254,06 мең сум.

5. Программаны гамәлгә ашыру механизмы

Программа чараларын гамәлгә ашыру Программа паспортында курсөтелгән төп чараларны башкаручыларның барысы тарафыннан да гамәлдәге законнар нигезендә гамәлгә ашырыла.

керемнәр hәм чыгымнар сметасын булдыру;

-югарырак органнар бюджетларыннан акчалар бүлеп бирүне килештерү;

- урамнарны яктырту чөлтәрләрен карап тоту, ремонтлау, төзү hәм реконструкцияләү буенча муниципаль заказлар үтәүче оешмаларны билгеләү өчен конкурслар үткәрү, контрактлар төзү hәм аларны гамәлгә ашыру;

-программаны гамәлгә ашыруны тәэммин итүче норматив - хокукый актлар эшләү;

- программаны гамәлгә ашыруда катнашучы оешмалар эшчәнлеген координацияләү;

-2025-2030 елларга Келәнче авыл жырлеге территориясендә энергияне сак тоту hәм урамнарны яктыртуның энергетик нәтижәлелеген арттыру өлкәсендә озак сроклы максатчан программаны гамәлгә ашыруны тикшереп тору.

Элеге Программаны гамәлгә ашыруның төп координаторы - Кама Тамагы муниципаль районнының Келәнче авыл жырлеге башкарма комитеты».

6. Программа белән идарә итүне оештыру, аны гамәлгә ашыруның барышын тикшереп тору

Программа чараларын вакытында hәм сыйфатлы үтәгән, аны гамәлгә ашыруга бүлеп бирелгән финанс чараларын рациональ файдаланган өчен жаваплылык «Башкаручылар» графасында күрсөтелгән оешмалар hәм ведомстволар китерә.

7. Программаның ахыргы нәтижәләре көтелә.

Программалы чараларны гамәлгә ашыру балалар hәм спорт мәйданчыкларын төзекләндерергә, рөхсәтsez чүплекләрне бетерергә, Бөек Ватан сугышында катнашучыларга hәйкәл-обелискны яңартырга, күмү урыннарын карап тотуны яхшыртырга, янгын сулыкларына килү юлларын төзекләндерергә мөмкинлек бирәчәк. Территорияне яшелләндерү, ел саен агачлар hәм куаклар утыртырга, шулай ук энергия саклаучы технологияләр керту, социаль эффект, травматизмны киметү, транспорт hәм жәяүлеләр хәрәкәте куркынычсызлығын арттыру исәбенә агымдагы эксплуатация чыгымнарын киметүдән икътисади файда алырга.

Юл-транспорт hәлакәтләрендә hәлак булучыларның hәм яраланучыларның саны юл хәрәкәтендә катнашучыларның хокукый тәрбиясе, юл-транспорт hәлакәтләренең хәвеф-хәтәр дәрәҗәсе кимү, хәрәкәт тизлеген оптимальләштерү, транспорт hәм жәяүлеләр хәрәкәтен югары куркыныч булган урыннарда контрольдә тотуны тәэммин итү, юл-транспорт hәлакәтләрендә зыян күрүчеләр өчен зыяннарның авырлығын киметү hәм юл-транспорт hәлакәтләрен ачыклау

системаларын керту нәтижәсендә юл hәлакәтләренең куркынычын киметү нәтижәсендә килеп чыга.

Муниципаль берәмлектә яшәүчеләргә үз кече Ватанына карата мәхәббәт hәм хөрмәт, Кама Тамагы муниципаль районның Келәнче авыл жирлеге территориясендә чисталык hәм тәртип саклауга уңай караш.